

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

Referat af det 53. møde i Kontaktudvalget for det tyske mindretal

Det 53. møde i Kontaktudvalget for det tyske mindretal blev afholdt i Undervisningsministeriet den 7. september 2016 med minister Ellen Trane Nørby som formand.

Fra Folketinget deltog:

Minister for børn, undervisning og ligestilling Ellen Trane Nørby

Anni Matthiesen (V)

Mette Bock (LA)

Jesper Petersen (S)

Christian Juhl (EL)

Roger Matthisen (ALT)

Lotte Rod (R)

Afbud:

Karen Ellemann (V)

Anders Johansson (KF)

Fra Bund Deutscher Nordschleswiger deltog:

Hinrich Jürgensen – formand for BDN

Uwe Jessen – generalsekretær

Claus Diedrichsen – skoledirektør for de tyske mindretalsskoler

Jan Diedrichsen – leder af det tyske mindretals sekretariat i København

Carsten Leth Schmidt – formand for Slesvigsk Parti (SP)

Harro Hallmann – kommunikationschef, BDN

Fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling deltog:

Chefkonsulent Steffen Bang, referent.

For mødet var følgende dagsorden fastsat:

1. Velkomst ved minister for børn, undervisning og ligestilling Ellen Trane Nørby.
2. Godkendelse af referat af mødet den 31. august 2015
3. Beretning fra Hinrich Jürgensen, formand for BDN
4. Beretning fra Jan Diedrichsen, leder af det tyske mindretals sekretariat i København
5. Orientering fra Claus Diedrichsen – skoledirektør for de tyske mindretalsskoler
6. Orientering fra Carsten Leth Schmidt, formand for Slesvigsk Parti.
7. evt.

Ad punkt 1.

Ministeren bød velkommen og udtrykte sin glæde over det store fremmøde. Herefter spurgte hun om dagsorden og referat kunne godkendes. Dette var der opbakning til. Hun redegjorde herefter for, hvilke initiativer m.v. hun havde taget som opfølgning på det foregående møde i 2015.

På mødet i 2015 havde mindretallet efterspurgt, at regeringen tog initiativ til at rette henvendelse til de sønderjyske kommuner og Region Syd med henblik på at få præciseret, hvilke rettigheder mindretallet har i forhold til brugen af deres modersmål i kontakten med myndighederne.

Ministeren orienterede om, at der var blevet sendt et fælles brev fra hende og Indenrigs- og Sundhedsministeren til de relevante myndigheder, og at der ikke havde været nogle negative reaktioner på brevet. Kommunerne havde tilkendegivet, at man gerne gik i dialog med mindretallet. Hun opfordrede dog mindretallet til at være mere konkrete i forhold til de udfordringer, man oplevede i den daglige kontakt med myndighederne.

Ministeren redegjorde herefter for, at regeringen i februar 2016 havde lanceret en tysklandsstrategi, der skulle styrke eksporten til Tyskland og tyskundervisningen i Danmark. Hun var meget glad for, at strategien også indeholdt en ambition om at udnytte de særlige sproglige kompetencer hos begge mindretal i grænselandet. Hun havde aflagt begge mindretal besøg i marts 2016 og så frem til at høre, hvor langt man var kommet med at omsætte ambitionen til egentlige projektforslag.

Ministeren orienterede desuden om, at hun på baggrund af det seneste møde havde rettet henvendelse til kulturministeren for at få beskrevet, hvilke støttemuligheder til produktion af digitale nyhedsmedier og nyhedsudsendelser Der Nordschleswiger kunne komme i betragtning til. Hun så frem til at høre mere om sagen fra mindretallet.

I forhold til genforeningsjubilæet i 2020 kunne ministeren fortælle, at der havde været afholdt det første møde i den embedsmandsgruppe, der skal stå for den statslige del af koordineringen og planlægningen. Ligeledes havde man fra regeringens side udpeget Kim Andersen til at være repræsentant i det Sønderjyske Præsidium, der står for at planlægge og gennemføre en lang række arrangementer i grænselandet.

Endelig nævnte ministeren, at transportministeren havde slået fast, at spørgsmål vedrørende dobbeltsprogede byskilte var et lokalt ansvar, hvorfor det var op til den enkelte kommune, om man ville skilte på tysk eller ej.

Ad punkt 3

Hinrich Jürgensen takkede for ministerens beretning og glædede sig over, at mødestedet skiftede mellem København og Sønderjylland. Det gav altid ekstra opmærksomhed, når der var ministerbesøg. Han var desuden glad for det brev, der var blevet afsendt til de lokale myndigheder, men mente ikke at brevet var blevet positivt modtaget. Han understregede, at problemerne var reelle, og så frem til et kommende møde med de lokale borgmestre.

Han kom herefter ind på tysklandsstrategien og takkede for den gode dialog med ministeren og embedsværket. Foreløbig var der tre konkrete projekter under udarbejdelse:

- Digitalisering af undervisningsmateriale for at gøre tysk mere attraktivt
- Oprettelse af et "ambassadørkorps" sammen med bl.a. Goethe Institutet
- Skræddersyet undervisningsforløb for tysklærere i grundskolen.

Hinrich Jürgensen nævnte, at man fra mindretallets side gerne så, at den dansk-tyske mindretalsmodel blev en værdikanon ud fra ånden i København-Bonn erklæringerne. Han nævnte desuden at man i samarbejde med det danske mindretal ville arbejde på at få denne model optaget på UNESCOs liste over immateriel kulturarv, og at dette ville kunne understøttes af en fælles dansk-tysk regeringsansøgning.

I forbindelse med genforeningsjubilæet ville der være masser af aktiviteter i grænselandet, men han pegede på vigtigheden af, også at få de tyske myndigheder engageret.

Hinrich Jürgensen orienterede herefter om to konkrete nye tiltag fra BDN. Dels var der blevet udarbejdet en rejsebrochure på tysk, hvor mindretallet eksplicit blev nævnt, og som var blevet trykt i 7.000 eksemplarer. Dels udarbejdede man nu en gang om måneden et indstik til Der Nordschleswiger om bl.a.. skolegang.

Ministeren takkede for den udførlige beretning, og spurgte om der var nogle spørgsmål.

Christian Juhl spurgte til, hvilke lokale argumenter der var imod tosproget skiltning.

Hinrich Jürgensen forklarede, at Tønder kommune tidligere havde været positiv da man så det som en mulighed for at profilere kommunen. Men meget af modstanden skyldtes formentlig misforståelser og gamle fordomme. Ikke alle kunne se, behovet for at markere den særlige kulturelle mangfoldighed. Ligeledes skræmte sporene fra 2007.

Uwe Jessen supplerede, at en mulig årsagsforklaring var, at mindretallet ikke var synlige i markedsføringen i Sønderjylland.

Ministeren spurgte, om det ville få betydning, at beslutningen nu kunne træffes lokalt ?

Hinrich Jürgensen svarede, at nu kunne kommunerne i det mindste ikke længere skubbe ansvaret over på staten, men at det derudover var vanskeligt at vurdere.

Jan Rytkjær Callensen spurgte til, hvordan det så ud med tosproget skiltning umiddelbart syd for grænsen.

Ifølge Hinrich Jürgensen var der danskssprogede byskilte i både Flensborg og Lyksborg, ligesom der blev skiltet på frisisk i Nordfriesland. Han så gerne, at der var tosproget skiltning i hele region Sønderjylland/Slesvig.

Jan Rytkjær Callesen foreslog, at man måske skulle starte helt nede ved grænsen, dvs. ved Sæd og Kruså.

Uwe Jessen svarede, at man gerne ville have skilte alle de steder, hvor der var tyske institutioner, men at man var åbne ift. at se på alternative løsninger.

Carsten Leth Schmidt supplerede, at det Tønder brugte byens tyske dimension meget aktivt i markedsføringsøjemed. På den baggrund forekom det underligt, at det var så besværligt at opnå lydhørhed ift. skilte.

Jesper Petersen var af den opfattelse, at tiden arbejdede for mindretallet i denne sag, og at det på sigt nok skulle blive en realitet. Han var desuden glad for det brev, regeringen havde sendt til de sønderjyske kommuner, men var overrasket over deres reaktion. Han var desuden positiv ift. Tysklandsstrategien, men bemærkede, at det ville koste penge at indfri ambitionerne. Han var ligeledes positiv ift. kanon- og Unescoforslagene.

Mette Bock bemærkede, at regeringen burde tage initiativ ift. UNESCO. Ift. skiltning skulle mindretallet søge samarbejde med andre, og satse på 2020 ift. genforeningsjubilæet. Hun støttede op om tosproget skiltning, da der ifølge hende var tale om fælles kulturarv.

Hinrich Jürgensen fastslog, at det ikke ville blive i denne valgperiode at man fra mindretallets side ville fremsætte fornyede krav om skiltning. Det ville heller ikke blive en brik i en evt. konstitueringsaftale. Kun i samarbejde med flertallet ville ambitionen kunne realiseres. Han beklagede igen, at det tyske mindretal ikke var tilstrækkeligt synligt – ej heller i rekrutteringsøjemed. Man havde dog for nylig opnået en del medieomtale ifm med et arrangement, hvor man havde indbudt flytninge til at spille fodbold.

Lotte Rod bifaldt ligeledes UNESCO-initiativet, men bemærkede, at de Radikale ikke gik ind for kanoner.

Anni Matthiesen pointerede at der var mange, der arbejdede for at udbrede det historiske kendskab til den kulturelle mangfoldighed i grænselandet. Hun opfordrede dog mindretallet til at tage kontakt til TVSyd for at få dem til at blive en mere aktiv medspiller.

Hinrich Jürgensen nævnte, at forholdet til TVSyd var vanskeligt, men at BDN arbejdede på at få det genoprettet.

Både Mette Bock og Christian Juhl roste BDN for fodboldinitiativet.

Ministeren opsummerede punktet med en bemærkning om, at regeringen både i forhold til Tysklandsstrategiens konkrete implementering og UNESCO-initiativet var positivt stemt, men at man stadig var i en afklarende fase.

Ad punkt 4

Jan Diedrichsen indledte sin beretning med at konstatere, at man var udfordret på medieområdet, og at der her var et felt, hvor Danmark ikke levede op til Europarådskonventionerne. Mindretallet efterlyste ikke egne tv- og kanaler, men midler til at lave digitalt indhold i både lyd og billeder. Der Nordschleswiger mister hvert år 90 betalende abonnenter, og lige nu er det digitale indhold blot et dårligt biprodukt. Og der burde være stor interesse for digitalt indhold: I DK er der 24.000 tyske statsborgere, heraf 8.000 i Sønderjylland.

Han kunne berette, at BDN havde søgt Kulturministeriet om 8,3 mio. kr. over tre år med en egenfinansiering på 25 pct. Ministeriet havde dog stillet som betingelse, at egenandelen udgjorde 60 pct. Derfor blev projektet skaleret ned, men det vil blive et ikke-optimalt slutprodukt.

Ministeren ville gerne vide, på hvilken baggrund satsen for egenbetalingen blev fastsat.

Jan Diedrichsen forklarede, at der var taget udgangspunkt i BDNs samlede omsætning.

Mette Bock spurgte ind til, om mindretallet havde overvejet at søge supplerende tyske midler.

Uwe Jessen svarede, at dette gjorde man løbende, men at midlerne fra tysk side bevilges som et bloktilskud. I forvejen modtager mindretallet en meget stor del af de midler, der fra tysk side er afsat til nationale mindretal. Desuden var der lovgivningsmæssige problemer ift. At støtte henover grænsen.

Jan Diedrichsen afsluttede punktet med at forslå, at næste års møde blev afholdt hos Der Nordschleswiger, hvor dialogen forhåbentlig kunne fortsætte.

Ad punkt 5.

Claus Diedrichsen indledte punktet med at orientere om, at Epinion har kortlagt uddannelsesmønstrene for unge i mindretallet i perioden 1980-2014. Analysen viste, at eleverne følger det generelle uddannelsesmønster for landsdelens unge.

Herefter redegjorde han for elevtallene i mindretalsskolerne. Her kunne han berette, at elevtallet var i fremgang både i grundskolen og i gymnasiet. Han nævnte desuden, at reformarbejdet i folkeskolen kun var af beskeden betydning for mindretallet.

Han udtrykte glæde for finanslovsforslaget og for den ordning man var kommet frem til på anlægsområdet. Han var dog bekymret for et nyt lovforslag, der ville gøre det umuligt at modtage anonyme donationer, og håbede på, at man ville se med velvilje på Skoleforeningens høringssvar.

Afslutningsvist takkede han for en ordentlig behandling i ministeriet.

Ministeren var ligeledes glad for den opnåede løsning på anlægsområdet. Det var vigtigt at den tog udgangspunkt i de lokale forhold i Sønderjylland og ikke i landsgennemsnittene. Hun var dog uforstående over bekymringen vedrørende donationer.

Anni Matthiesen spurgte til, hvad bekymringen vedrørende donationer gik på. Om det evt. skyldtes misundelse ?

Claus Diedrichsen svarede, at misundelse var en del af forklaringen, da de enkelte skoler fremover ville kunne se, hvor meget de hver især havde fået. Ligeledes var der en del donorer, der ønskede at forblive anonyme.

Hinrich Jürgensen tilføjede, at åbenhed om diskussioner også kunne føre til misundelse i flertalsbefolkning. Faktuelt havde man intet at skjule, men det var svært f.eks. at styre ytringer på de sociale medier.

Christian Juhl anerkendte bekymringen, men konstaterede at åbenhed er en del af virkeligheden. Han var ligeledes glad for anlægsløsningen og for den generelle udvikling på skoleområdet.

Mette Bock konstaterede, at man var nødt til at være åbne i forhold til donationer, og at det var et spørgsmål om "at få revet plastret af".

Herefter gik ordet til Carsten Leth Schmidt

Ad punkt 6.

Carsten Leth Schmidt kunne fortælle at Slesvigsk Partis årsberetning nu var offentliggjorte. Partiet stræbte imod at blive den stabile politiske kraft henover midten. I forhold til næste kommunalvalg var målet at fastholde de 8 mandater i byrådene. Ligeledes overvejede partiet at stille op til regionsrådsvalget. Denne beslutning ville blive truffet i november måned.

Ad 7

Der var intet til dette punkt. Ministeren takkede for et godt møde og så frem til næste års møde på Der Nordschsleswiger.